

Mikołaj Marciniak

Akademia Wychowania Fizycznego w Poznaniu
Wydział Wychowania Fizycznego
Zakład Sportów Różnych i Organizacji Obozów

TENDENCJE ROZWOJU SNOWBOARDU

DEVELOPMENTAL TRENDS IN SNOWBOARD

Słowa kluczowe: snowboard, tendencje rozwoju sportu

Key words: snowboard, developmental trends in snowboard

Streszczenie: Praca ukazuje ścieżki rozwoju, stosunkowo nowej, wciąż prężnie się rozwijającej, choć już mocno zakorzenionej w sportowym i rekreacyjnym świecie dyscypliny, jaką jest snowboard. Całość tendencji rozwojowych rozpatrzona została na dwóch płaszczyznach – historycznego oraz aktualnego obrazu dyscypliny. Na ich podstawie wysunięto hipotezy dotyczące kierunków dalszego jej rozwoju. Obraz historyczny ukazuje realia początkowego okresu kształtowania się organizacji sprawujących pieczę nad dyscypliną, ukierunkowania na poszczególne konkurencje z uwzględnieniem panującej wówczas mody na wykorzystanie sprzętu do jazdy alpejskiej. Aktualny obraz dyscypliny ukazuje tendencje zmian, jakie zaszły w snowboardzie na przestrzeni lat. Ukazana została ewolucja konkurencji sportowych, sprzętu, rekreacyjnych form uprawiania snowboardu oraz ich wpływu na sport profesjonalny. Tekst zawiera także informacje dotyczące obecnych realiów organizacyjnych oraz finansowych zmian, jakie zaszły w tej dyscyplinie. W procesie nakreślania aktualnego stanu rozwoju dyscypliny wykorzystano częściowe wyniki badania własnego. Podsumowanie artykułu zawiera próbę prognozowania kierunków rozwoju snowboardu w przyszłości.

WSTĘP

Snowboard jest młodą, ale już mocno zakorzenioną w naszej rzeczywistości, cały czas dynamicznie rozwijającą się formą rekreacji ruchowej oraz dyscypliną sportu. Jego nieustanna ewolucja i rozwój, bogactwo możliwości i form, jakimi się szczyci, bogaty wachlarz doznań i emocji, jakie niesie za sobą jego uprawianie, oraz widowi-

skowość przyciąga doń rzesze osób widzących w jeździe na desce sposób na jakże ważny, potrzebny i mocno akcentowany w obecnym czasie aktywny wypoczynek na świeżym powietrzu. Snowboard coraz częściej także jest wybierany jako dyscyplina sportowa, którą szczególnie młodzież chce uprawiać, trenować, w której chce rywalizować i budować swe zawodnicze kariery. Dzięki swej wszechstronności, atrakcyjności, widowiskowości oraz znacznemu wzrostowi poziomu sportowego w ostatniej dekadzie, snowboard stał się sportem „modnym”, widocznym na stokach oraz chętnie i często eksponowanym w środkach masowego przekazu. Stał się także swego rodzaju gałęzią przemysłu, w którym prace znajdują całe rzesze ludzi, począwszy od producentów sprzętu, poprzez kadrę szkoleniowo-trenerską, na obsłudze ośrodków narciarskich, snowparków oraz różnorodnych mediach kończąc.

Ewolucja snowboardu rozgrywała się na dwóch płaszczyznach: sportowej oraz rekreacyjnej. Mimo iż w niniejszym opracowaniu główną uwagę skupiamy na sporcie, warto uzmysłowić sobie także podstawowe zagadnienia i tendencje występujące w rekreacyjnym uprawianiu snowboardu, gdyż, jak pokazuje praktyka, kierunki rozwoju tego sportu bardzo często uwarunkowane są trendami obserwowanymi w zachowaniach rekreacyjnych. Rozważania na temat tendencji rozwoju snowboardu należy zatem prowadzić w sposób kompleksowy, najpierw analizując historię rozwoju i ewolucji snowboardu, a następnie dokonując analizy obecnego stanu sportowego oraz rekreacyjnego; dopiero wówczas można próbować formułować prognozy dotyczące jego przyszłości. Zadaniem pracy jest określenie i uwidocznienie kierunków przemian zachodzących w snowboardzie w celu zarówno właściwego w czasie dostosowania form i metod treningu sportowego, jak i programowania bogatej sfery rekreacyjnej w stosunku do zapotrzebowania i dokonujących się zmian.

HISTORIA ROZWOJU SNOWBOARDU

Snowboard narodził się w Stanach Zjednoczonych w środowisku skateboardowo-surfingowym lat 60., które dostrzegło, iż zima w znacznym stopniu ogranicza jego aktywność. W roku 1963 powstaje pierwszy prototyp deski śnieżnej. W trzy lata później surfingowiec Shermann Poppen wykorzystał w zabawie swych dzieci na śniegu dwie połączone narty (w późniejszym okresie były to dwie narty wodne). Swój wynalazek opatentował pod nazwą „snurfer”. W latach 1966-1967 sprzedano pierwsze 100 000 snurferów, a w rok później zapoczątkowano rozgrywanie zawodów „snurferzystów”. W kolejnych latach stopniowo udoskonalano konstrukcję deski, a głównym kontynuatorem prac rozwojowych został Jake Burton, który po raz pierwszy zastosował wiązania mocujące nogi z deską. Przełomowym okazał się rok 1977, w którym Tom Sims do konstrukcji deski dodał metalowe krawędzie. W tym samym roku firmy ubezpieczeniowe wydały dokument potwierdzający, iż ryzyko uprawiania snowboardu nie jest większe niż w przypadku uprawiania narciarstwa. Od momentu stworzenia pierwszych prototypów desek do roku 1981 cała działalność snowboardowa oparta była na pasji, zabawie i nieskrępowanej radości z poruszania się po śniegu i przebywania w pięknym krajobrazie gór – miała więc charakter czysto turystyczno-rekreacyjny. W roku 1981 stało się coś, co tchnęło w snowboard nowy wymiar – rywalizację sportową. W Colorado po raz pierwszy zostały rozegrane zawody w slalomie, które wygrał Tom Sims na swej konstrukcji z metalowymi krawędziami.

Te zawody wprowadziły snowboard do świata sportu, rywalizacji i walki o wynik, zmieniając jego oblicze na zawsze. W roku 1985 w USA, w mieście Soda Springs odbyły się pierwsze Mistrzostwa Świata. Od tego momentu ruszyła „snowboardowa lawina”. Powstają kluby i szkoły snowboardowe, organizowane są zloty snowboarderów, ukazują się na rynku nowe czasopisma poświęcone snowboardowi (Transworld snowboarding), zawiązują się pierwsze stowarzyszenia i związki. W roku 1988 odbywają się pierwsze Mistrzostwa Europy, a w rok później rusza edycja Pucharu Świata. Rok 1991 przynosi kolejny przełom w historii snowboardu – powstaje Międzynarodowa Federacja Snowboardu (ISF), której celem jest rozwój oraz propagowanie snowboardu, a także stworzenie globalnego, zunifikowanego systemu zawodów o międzynarodowej randze. Aby to było możliwe, do finansowania zawodów najwyższej rangi pozyskano sponsora – firmę Grundig.

Kolejnym, ważnym dla rozwoju tego sportu sezonem była zima 1994/1995. Stało się jasne, że snowboard jest i będzie bardzo popularną dyscypliną sportu, a nie tylko jednosezonową efemerydą (to wtedy sprzedano w jednym sezonie 1 mln desek). Z tych względów nową dyscypliną sportu zainteresowała się federacja narciarska Federation International du Ski (FIS). Jej zainteresowanie zostało pobudzone w dużej mierze przez firmę Grundig, która właśnie w sezonie 1994/1995 została przelicytowana przez Ballantinesa (Whisky) w wyścigu o miano głównego sponsora ISF World Tour. Dla ISF-u zmiana sponsora oznaczała znacznie większy budżet, a co za tym idzie większe nagrody w zawodach oraz działanie z większym rozmachem. Niedługo po zmianie sponsora powstała konkurencyjna seria zawodów FIS Snowboard World Cup, których sponsorem był Grundig (3).

W ten oto sposób pojawiły się na świecie dwie rywalizujące ze sobą federacje. W pierwszej fazie rywalizacji obu federacji dało się zauważyć uniwersalność ISF-u oraz silne skoncentrowanie się na dyscyplinach alpejskich (zjazdowych) FIS-u. W późniejszym czasie polaryzacja FIS-u stała się już mniej oczywista. Stan permanentnej wojny między obiema federacjami nasilił się przed zimowymi igrzyskami w Nagano (Japonia), gdzie miało się dokonać wprowadzenie snowboardu na arenę sportów olimpijskich. Obie federacje walczyły o to prawo zaciekle. Mimo znacznej przewagi organizacyjno-merytorycznej ISF-u prawo do wprowadzenia zawodów na Igrzyska Olimpijskie uzyskał zaprzyjaźniony od dawna z MKOL-em FIS wraz ze swoją – wówczas jeszcze wątlą – przybudówką Snowboard (3). Podjęta przez MKOL decyzja stała się, jak się później okazało, głównym powodem problemów oraz w efekcie, w roku 2002 upadku ISF-u.

Wśród dyscyplin, w których rywalizowano w tym okresie, wyraźnie widać nacisk na konkurencje alpejskie (zjazdowe), do których w owym okresie zaliczyć można: slalom, slalom gigant, supergigant, slalom równoległy oraz slalom gigant równoległy. Nieco w tle odbywały się zawody w Halfpipie, Big Airze, a więc konkurencje typowo freestyleowe. Z czasem nastąpił także wzrost popularności snowboardcrossu, który stanowił most łączący konkurencje zjazdowe z konkurencjami freestyleowymi.

W Nagano w roku 1998 po raz pierwszy w historii Igrzysk Olimpijskich zostają rozegrane dwie konkurencje snowboardowe: slalom gigant oraz Halfpipe.

Do Polski snowboard trafia w roku 1986 za sprawą kilku entuzjastów sportów zimowych. W roku 1992 w Szczyrku odbyły się pierwsze nieoficjalne Mistrzostwa Polski, których zwycięzcami zostali: Bartek Wysocki w slalomie, Dariusz Rosiak w slalomie gigancie oraz Marcin Stamlenda w Halfpajpie. W tym samym roku po-

wstaje Polskie Stowarzyszenie Snowboardu. Prezesem nowo powstałej organizacji został Dariusz Rosiak. PZA stał się także członkiem ISF. W roku 1993 odbyły się pierwsze oficjalne mistrzostwa Polski. Mistrzami Polski zostali: Małgorzata Rosiak – slalom, slalom gigant, Agata Stec – Halfpipe, kombinacja, Łukasz Starowicz – wszystkie konkurencje. Rok później rusza produkcja polskich desek snowboardowych – Nobile. W roku 1995 w Zakopanym odbyły się II Mistrzostwa Świata Juniorów, które zakończyły się dla Polski wielkim sukcesem. W kategorii medalowej Polska została sklasyfikowana na pierwszym miejscu, a indywidualnie w kategorii juniorów młodszych Jagna Marczułajtis zdobyła dwa złote medale, Grzegorz Pająk dwa srebrne, a Małgorzata Kukucz brązowy. W tymże roku 24 września odbyło się zebranie założycielskie Polskiego Związku Snowboardu (2).

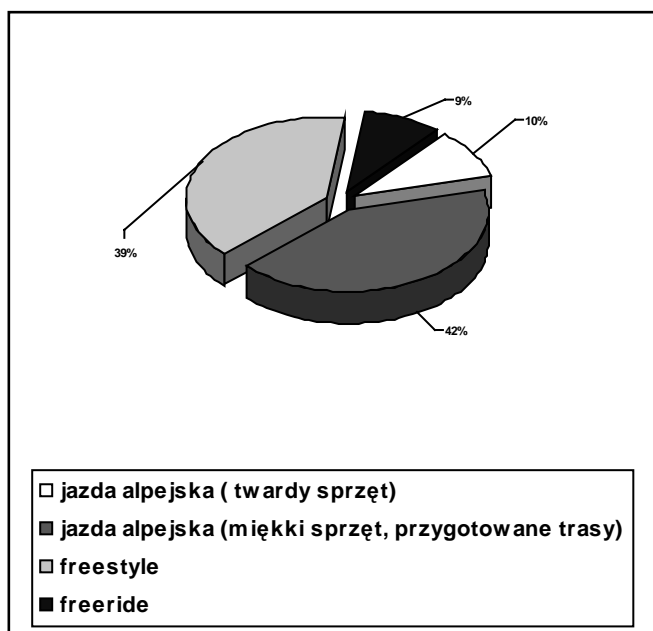
WSPÓŁCZESNE TENDENCJE W SNOWBOARDZIE

Przełom wieków przyniósł ze sobą dalszy intensywny rozwój snowboardu zarówno w sferze sportowej, jak i rekreacyjnej. W ocenie aktualnego stanu rozwoju snowboardu pomocne okazują się być wycinkowe wyniki badań własnych przeprowadzonych w sezonie snowboardowym 2003/2004, dotyczących genezy popularności snowboardu. Badaniami objęto kobiety i mężczyzn w różnym wieku, w sumie 90 osób. W badaniu sondażowym wykorzystano technikę ankiet, które zostały rozdane uczestnikom obozów snowboardowych organizowanych w kraju i za granicą. Charakterystykę badanej grupy zaprezentowano w tabeli 1.

Tabela 1. Charakterystyka badanej grupy

Cechy		Liczba osób	%
Płeć	Mężczyźni	56	62
	Kobiety	34	38
Razem		90	100
Wiek (w latach)	10-19	26	29
	19-25	37	41
	25-40	22	24
	Powyżej 40	5	6
Razem		90	100
Wykształcenie	Podstawowe	22	24
	Zawodowe	3	3
	Średnie	35	39
	Licencjat	12	13
	Wyższe	18	20
Razem		90	100

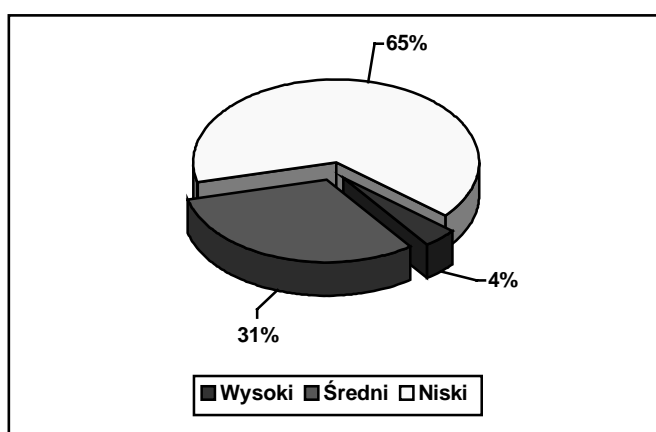
Wyniki badań



Wykres 1. Odmianny snowboardu uprawiane przez badanych

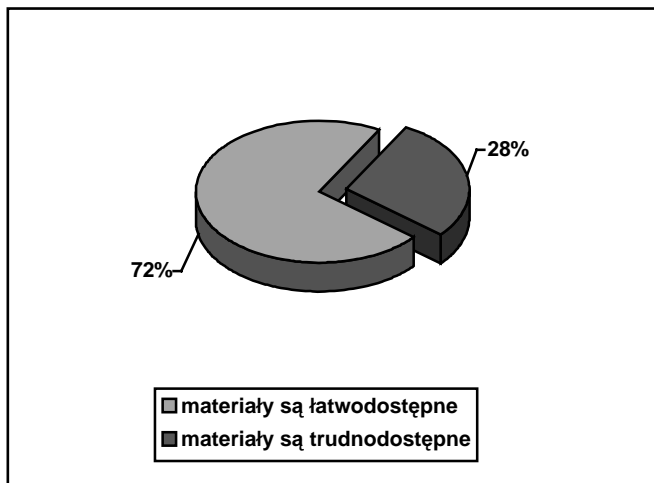
Największą popularnością wśród badanych cieszy się jazda alpejska na miękkim sprzęcie, po przygotowanych trasach – grupa preferująca taką jazdę stanowi 42% ogółu badanych. Drugą grupę tworzą osoby, które deklarują, iż preferowaną formą snowboardu jest dla nich freestyle. Grupa ta stanowi 39% spośród przebadanych osób. Trzecia grupa to osoby preferujące jazdę alpejską, na twardym sprzęcie „na tyczkach” – osoby te stanowią 10% badanych.

Najmniej popularną formą snowboardu wśród badanych jest freeride. Osoby identyfikujące się z tym rodzajem omawianej formy rekreacji tworzą 9-procentową grupę.



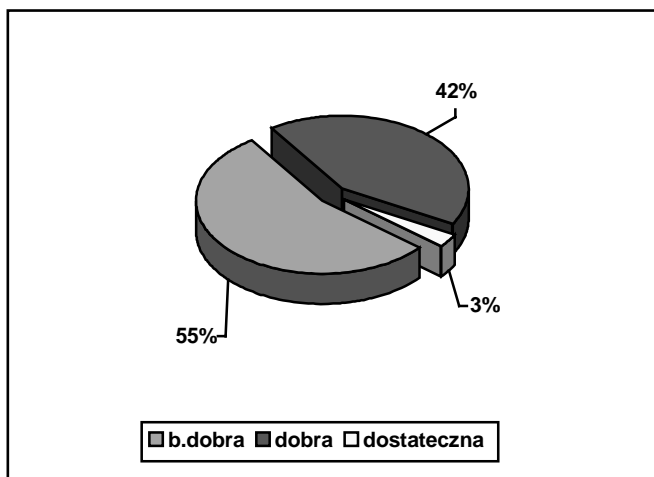
Wykres 2. Stopień trudności nauki jazdy na snowboardzie w ocenie badanych

Analiza odpowiedzi udzielonych w ankiecie przez badanych wskazuje, iż 65% ankietowanych uważa, że stopień trudności nauki jazdy na snowboardzie jest niski. Dla 31% badanych stopień trudności nauki jazdy okazuje się być średni. Grupa badanych, dla której stopień trudności nauki jazdy na snowboardzie jest wysoki, wynosi 4%.



Wykres 3. Dostęp do materiałów szkoleniowych w ocenie badanych

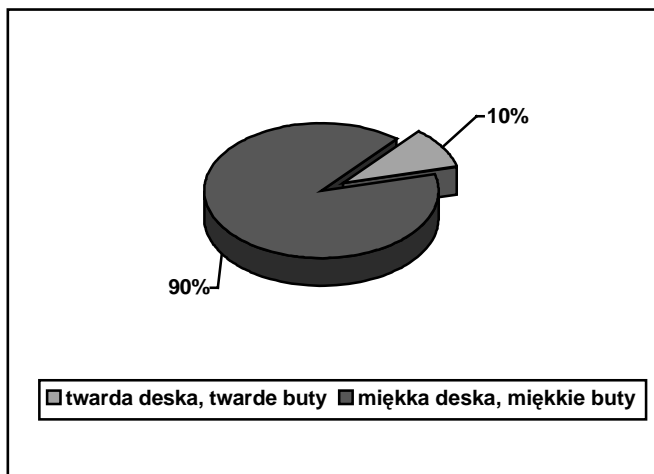
Wśród przebadanych osób 72% uznała, iż dostęp do materiałów szkoleniowych dotyczących jazdy na snowboardzie jest łatwy, natomiast 28% osób uznało, iż dostęp jest trudny.



Wykres 4. Jakość materiałów szkoleniowych w ocenie badanych

Badanie ankietowe wskazuje, iż 55 % ankietowanych uznało, że jakość materiałów informacyjno - szkoleniowych dotyczących snowboardu jest bardzo dobra. 42% badanych przyznało, iż ich zdaniem jakość materiałów jest dobra. Grupa badanych, która stwierdziła, iż jakość materiałów jest dostateczna, stanowi 3%.

Żadna z przebadanych osób nie stwierdziła niedostatecznej jakości materiałów informacyjno-szkoleniowych.



Wykres 5. Rodzaj wykorzystywanego sprzętu przez badanych

Badania wskazują, iż 90% spośród wszystkich przebadanych osób preferuje jazdę na snowboardzie na „miękkim sprzęcie”. „Twardy sprzęt” wykorzystuje 10% badanych.

Główną tendencją współczesnego snowboardu obserwowaną na przełomie kilku ostatnich lat, mającą swe uzasadnienie również

w wynikach badania ankietowego, jest fakt spadku popularności konkurencji alpejskich (zjazdowych), zarówno w sferze sportowej, jak i rekreacyjnej, na rzecz konkurencji freestyleowych. Można uznać, że na taki stan rzeczy złożyło się kilka czynników do których należą:

- tendencja do zwiększania medialności, widowiskowości sportu, a w sferze rekreacji także, nasilenie się mody na sporty ekstremalne, sporty opierające się na silnych doznaniach, wywołujące określone emocje, dające nieograniczone możliwości ruchowego wyrażenia siebie;
- spadek zainteresowania – w działalności rekreacyjnej – sprzętem wykorzystywanym w jeździe techniką alpejską, potwierdzony także wynikami badania własnego; stan taki uwarunkowany jest pojawieniem się nowej kategorii sprzętu przeznaczonego do zastosowań freerajdowo-freestyleowych, dających użytkownikowi szersze możliwości jego wykorzystania, dostarczających więcej emocji (możliwość wjazdu poza wytyczone trasy w świeży śnieg, możliwość skorzystania z rozwiązań konstrukcyjnych występujących w snowparkach), zachowując jednocześnie możliwość szybkiej dynamicznej jazdy na krawędzi (carving) po przygotowanych stokach;
- olbrzymie znaczenie przy wyborze sprzętu na potrzeby rekreacji ma także wygoda gwarantowana przez miękkie buty freestyleowe, które dzięki dużej swobodzie w stawie skokowym zapewniają wysoki komfort podczas jazdy oraz wygodne chodzenie;
- na rozwój dyscyplin freestyleowych ma wpływ także postęp w rozwiązaniach konstrukcyjnych budowy desek, jaki się dokonał na przełomie wielu lat; wykorzystanie nowych, często tych samych materiałów, jakie stosuje się w przemyśle kosmicznym, spowodowało wytworzenie nowych rodzajów desek, charakteryzujących się właściwościami odpowiednimi dla danej konkurencji, co zostało należycie wykorzystane przez zawodników i stało się przyczyną ogromnego wzrostu poziomu sportowego.

Na obecną popularność snowboardu ma ogromny wpływ stale poprawiająca się infrastruktura zarówno w Polsce, jak i w krajach alpejskich. Ośrodki sportów zimowych znakomicie dostosowują ofertę do ciągle zmieniającego się, wraz z ewolucją snowboardu, zapotrzebowania. Z bogatej oferty rodzimych ośrodków, a także tych znajdujących się poza granicami kraju, korzysta duża liczba osób uprawiających snowboard. Obecny poziom rozwoju oraz popularności tego sportu zdaje się mieć swe źródło także w łatwości opanowania podstawowych umiejętności snowboardowych oraz dostępności materiałów szkoleniowych, sprawiając, że nauka jazdy stała się łatwa, szybka i bezpieczna.

Widoczny trend rozwoju dyscyplin feestyleowych w snowboardzie odcisnął piętno w sferze organizacyjno-sportowej. Główna organizacja sprawująca pieczę nad sportem światowym to nadal FIS. Federacja nie pozostała obojętna na oczekiwania zawodników, mediów i sponsorów i zareagowała, wprowadzając zmiany do struktury konkurencji rozgrywanych w ramach Pucharu Świata. Z kalendarza imprez usunięto część zawodów alpejskich (zjazdowych) na rzecz silniejszego zaakcentowania i rozwoju konkurencji freestyleowych. W chwili obecnej w pucharze świata rozgrywane są dwie konkurencje zjazdowe: slalom gigant równoległy i slalom równoległy. Natomiast wśród konkurencji freestyleowych rozgrywanych w ramach Pucharu Świata znalazły się Halfpajpie, Big Air oraz snowcross.

Współczesne tendencje światowego snowboardu uwiadcniają się także w programie Igrzysk Olimpijskich w Turynie w 2006 roku, gdzie po raz pierwszy w programie Igrzysk znalazł się snowcross.

Duże nastawienie na widowiskowość oraz presja, a także pomysłowość sponsorów snowboardu związana z koniecznością pozyskania zarówno publiczności na sportowej arenie jak i przyciągnięcia widzów przed telewizorami, przyczyniła się w dużej mierze do powstania nowej, szczególnie atrakcyjnej formy zawodów – widowiska czy też może snowboardowego show, jakim można nazwać zawody i pokazy organizowane w centrach miast lub na wielkich stadionach. Najbardziej znana impreza tego typu, przyciągająca setki ludzi, to prestiżowe zawody Air&Style, które odbywają się w Monachium. Na potrzeby tych imprez budowane są ogromne konstrukcje (skocznie) z rusztowań sięgających 60 metrów, które pokryte zostają śniegiem często specjalnie przywiezionym z lodowców. Na zawodach takich rozgrywane są przeważnie skoki, czyli Big Air oraz slope style. Zawody podobnego typu stają się coraz bardziej popularne także w Polsce. Zdecydowanie największa tego typu impreza odbyła się w Warszawie pod nazwą Red Bull Monstairs, w skład której wchodziły skoki Big Air oraz jibbing. Podobna impreza odbyła się także we Wrocławiu, który stał się jednym z punktów programu europejskiego przedsięwzięcia pod nazwą Nokia Leave No Trace. Było to swego rodzaju tournée zawodników teamu Nokii po Europie. Ciekawostką i czynnikiem potęgującym popularność tej imprezy był fakt, iż we Wrocławiu zdecydowano się na budowę dwóch niezależnych konstrukcji. Na wielkim cornerze odbywały się, zgodnie z przyjętymi w takich imprezach zwyczajami, pokazy zaproszonych zawodników, a w drugiej części na przeszkodach jibbowych rozegrano zawody w formule open, dostępne dla każdego, z gościnnym udziałem zawodników Nokia team. Daje to unikatową możliwość wspólnej jazdy, a nawet rywalizacji z najlepszymi na świecie. Taki sposób promocji sportu, jak również firm sponsorskich zdaje się być niezwykle skuteczny i znakomicie wpasowuje się w obowiązujące w dzisiejszym sporcie zobowiązania sponsorskie i medialne.

Na obraz współczesnego snowboardu ma z pewnością wpływ fakt pojawienia się oraz szybkiego rozwoju w ostatnim czasie nowej formy snowboardu, funkcjonującej pod nazwą jibbing. Jest to jazda po wszystkim za wyjątkiem śniegu. Jibberów spotkać można zarówno w snowparkach, a w szczególności na specjalnie przygotowanych do tego konstrukcjach (raile, boxy itp.), jak i zimą w mieście, w okolicach przeróżnych poręczy czy murków. Pojawienie się i popularyzacja jibbingu jeszcze bardziej poszerzyła wachlarz „snowboardowej oferty”, tworząc jej kolejny odłam i niezależny styl. Jibbing w obecnej formie i ze swym rozwojem zarówno poziomu sportowego, jak i popularności może z czasem ewoluować w kierunku wykształcenia odrębnej dyscypliny, która notabene miała już swe początki pod rządami ISF-u pod nazwą slope style. FIS zdaje się na razie nie dostrzegać potencjału tej odmiany snowboardu i nie wprowadza żadnej konkurencji wykorzystującej jej atrakcyjność. Taki stan rzeczy wykorzystują niezależne firmy produkujące sprzęt i odzież sportową, organizując wielkie imprezy przyciągające ogromne rzesze widzów, które zostały połączone w cykl zawodów Ticked to Ride. Ten cykl imprez skupia największe komercyjne zawody freestyleowe, które w programie mają także zawarte konkurencje jibbingowe, a funkcjonujące pod nazwą slope style. Stanowi to więc jakby kontynuację myśli ISF-u. Ticked to Ride z roku na rok rośnie w siłę i już w tej chwili mówi się o nim, że jest to freestyleowy Puchar Świata. Na zaznaczenie zasługuje także fakt, iż na skutek wzrostu

zainteresowania sponsorowaniem snowboardu osiąganie sportowych sukcesów wiązać się zaczyna ze zdobywaniem coraz wyższych premii finansowych. Najlepsi zawodnicy, wzorem innych dyscyplin sportowych, zawierają kontrakty z czołowymi producentami sprzętu lub odzieży snowboardowej. Najlepszym przykładem jest tutaj amerykański zawodnik Shoun White. Jest on pierwszym na świecie zawodnikiem, który zarobił milion dolarów, jeżdżąc na snowboardzie.

Obecną silną pozycję wśród dyscyplin sportowych snowboard zawdzięcza także wzrostowi poziomu zawodników, jaki obserwujemy zwłaszcza w konkurencjach freestylowych. Wykonywanie coraz trudniejszych technicznie ewolucji obarczonych znacznym ryzykiem, nierzadko łączonych w kombinacje, przy jednoczesnym zachowaniu precyzji, płynności, dokładności oraz lekkości ruchu, a także przy wzrastającym nacisku na pokazanie własnego stylu ewolucji to wymagania, które należy wypracować w drodze do sportowego sukcesu. Poziom zawodników prezentowany na Igrzyskach w Turynie wynosi snowboard na wyższy poziom, wprowadzając zarazem konieczność zastanowienia się nad nowymi formami organizacji tego sportu oraz metodami szkoleniowymi. Wzrost poziomu w poszczególnych konkurencjach staje się także przyczyną wysokiej specjalizacji zawodników, ukierunkowania treningu na konkretną konkurencję. Znakomitym przykładem są tutaj znów Igrzyska Olimpijskie w Turynie, gdzie kwalifikację w dwóch konkurencjach uzyskał tylko jeden zawodnik. Był nim Polak – Mateusz Ligocki.

Analizując obecny stan snowboardu, trzeba zwrócić uwagę na fakt organizacji coraz większej liczby zawodów, dostępnych zarówno dla zarejestrowanych w krajowych związkach zawodników, jak i dla amatorów, finansowanych ze źródeł sponsorskich, niezajdujących się w kalendarzu imprez federacji czy związków. Taki stan rzeczy stwarza możliwość sportowego rozwoju młodzieży poprzez wspólne starty i uczestnictwo w zawodach, łącząc sport z najwyższej półki z jego zapleczem czy wręcz rekreacją.

Dominacja freestylu w snowboardzie przyniosła także zmiany w sposobie przygotowania zawodnika. Obecnie nie może być mowy o dobrych wynikach bez należytego treningu gimnastyczno-akrobatycznego, ze szczególnym uwzględnieniem treningu na batucie. Konieczna stała się także praca treningowa kładąca nacisk na czucie stawowo-mięśniowe, poczucie równowagi, koordynację i pamięć ruchową, zwinność i gibkość.

Głównym problemem treningu snowboardowego jest sezonowy charakter tej dyscypliny, jak również nakłady finansowe niezbędne do niwelacji sezonowości poprzez wyjazdy na obozy i zgrupowania w różne części świata. Ostatnie lata przyniosły nieoczekiwane nowe możliwości w zapewnieniu zachowania ciągłości treningu na śniegu, w postaci powstających obecnie sztucznych obiektów oraz, co ważne, przychylność i otwartość dla ich adaptacji do często wymyślnych potrzeb treningowych. Obok znanych już od jakiegoś czasu pokrytych igielitem otwartych sztucznych stoków (ośrodek w Bytomiu, na którym znajduje się całoroczny snowpark, czy Malta-Ski w Poznaniu), znaleźć można całkowitą nowość w postaci krytych stoków, w których śnieg leży przez cały rok, stwarzając możliwość treningu również w środku lata. Nieco inną formą zachowania ciągłości w treningu, niezwykle modnym i popularnym sposobem podnoszenia umiejętności są Summer Campy organizowane w środku lata na lodowcach. Summer Campy to czas, kiedy na przygotowane do tego celu snowpar-

ki zjeżdża się cała światowa czołówka zawodników, aby trenować i doskonalić swój sportowy poziom wspólnie z amatorami czy zawodnikami z niższej półki.

PROGNOZY ROZWOJU SNOWBOARDU

Próbując dokonać prognozowania rozwoju snowboardu w najbliższych latach, zauważyć trzeba, iż prawdopodobnie zostaną utrzymane tendencje rozwojowe w kierunku freestyleowym. Rosnąca popularność jibbingu, zarówno w rekreacji, jak i w zawodach niższej rangi, powodować może dalszy rozwój i wzbogacenie zakresu konkurencji snowboardowych na wyższym szczeblu, z Igrzyskami Olimpijskimi łącznie. Niemniej jednak warto zauważyć, iż Igrzyska Olimpijskie w swym programie nie posiadają jeszcze innej niezwykle popularnej i jakże widowiskowej konkurencji, jaką jest Big Air. Która z nich może stać się konkurencją olimpijską jako pierwsza w chwili obecnej trudno przewidzieć.

Niewątpliwie dalszy rozwój snowboardu wymagać będzie sięgnięcia po bardziej specjalistyczne metody treningowe, oparte na wczesnym przygotowaniu i wykształceniu sprawności specjalnej, wymaganej w poszczególnych konkurencjach, niosąc ze sobą pogłębienie się specjalizacji w każdej z konkurencji. Sprawą zasadniczej wagi może stać się odpowiednia selekcja do sportu wyczynowego, a także wzrost zastosowania wiedzy psychologicznej wykorzystywanej zarówno w treningu, jak i podczas zawodów. Tendencja ta jest szeroko dyskutowana we współczesnym sporcie, w którym poziom fizycznego wytrenowania zbliża się do granic ludzkich możliwości, a psychologiczna praca z zawodnikiem może otworzyć furtkę ku dalszemu postępowi i uzyskiwaniu lepszych rezultatów. Obserwując niezwykle szybko wzrastający poziom zawodników snowboardowych, można stwierdzić, iż powyższe stwierdzenie w niedługim czasie będzie tyczyło się również snowboardu.

Młody wiek zawodników, duża liczba zawodów, wzrost poziomu sportowego, wysoka specjalizacja w poszczególnych konkurencjach, wzrastające sumy nagród na zawodach oraz kuszące kontrakty sponsorskie mogą stać się przyczyną postępującej profesjonalizacji snowboardu. Skłonić to może młodych ludzi do rozwoju karier zawodniczych i całkowitego poświęcenia się karierze sportowej we wczesnym okresie życia.

Niepohamowany postęp poziomu sportowego wymusza stosowanie coraz to nowych rozwiązań i metod treningowych, przyjrzenie się systemowi szkolenia oraz tworzenie lepszych warunków do realizacji postawionych celów treningowych. Konieczne staje się umożliwienie specjalistycznego treningu prowadzonego od najmłodszych lat, kształtującego wymagane w danej konkurencji cechy psychofizyczne. Do realizacji tych celów niezbędne jest szkolenie wyspecjalizowanej kadry instruktorsko-treningowej oraz tworzenie warunków do systematycznej pracy. Wydaje się to bardzo trudne do zrealizowania w dzisiejszej rzeczywistości finansowo-organizacyjno-prawnej.

W poszczególnych konkurencjach spodziewać się można dalszego wzrostu trudności wykonywanych ewolucji, poprzez zwiększenie liczby obrotów wokół osi pionowej ciała oraz coraz trudniejsze hybrydy, czyli ewolucje wykonywane we wszystkich osiach. Zawodnicy będą skakać coraz dalej, coraz wyżej oraz, co niezmiernie ważne, coraz bardziej stylowo, płynnie i precyzyjnie. Taką tendencję zauważyć można było

już podczas Igrzysk w Turynie. W nawiązaniu do powyższego wydaje się niezbędne stworzenie nowych, być może korzystających z najnowszych rozwiązań technicznych, sposobów sędziowania zawodów – zwłaszcza w Halfpipe.

Wydaje się, że dalszy rozwój snowboardu będzie także opierał się w coraz większej mierze na wiedzy naukowej, obejmującej swym zakresem wszystkie etapy szkolenia czy treningu snowboardowego.

Popularyzacja snowboardu oraz załączki badań sportów zimowych pojawiające się w centrach akademickich w ostatnim okresie mogą z czasem przynieść wiedzę oraz rozwiązania usprawniające i warunkujące dalszy wzrost snowboardowego poziomu sportowego. Niezbędna wydaje się także, wzorem innych dyscyplin, wymiana myśli trenerskiej, instruktorskiej czy naukowej na forum, np. podczas ogólnopolskich konferencji metodycznych.

BIBLIOGRAFIA

Weiss Ch. (1995), *Snowboarding. Know-how*, Katowice.

Powolny L., Kunysz P., Powolny E. (1999), *Snowboard. Technika, metodyka, szkolenie*, Warszawa.

Kunysz P. (2002), *Snowboard. Śladami instruktora*, Warszawa.